

<p>درس: ۱۲</p> <p>نام طراح: داود رضائی</p>	<p>به نام خدا</p> <p>معاونت آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش</p> <p>دفتر آموزش متوسطه نظری</p> <p>دبیرخانه راهبری کشوری درس تاریخ</p> <p>تولید شده در شهرستان های استان تهران</p>	<p>محتوای نوشتاری</p> <p>کتاب تاریخ معاصر ایران</p> <p>سال تحصیلی: ۱۴۰۰-۱۳۹۹</p>
--	---	--

عنوان: نهضت ملی شدن صنعت نفت

اهداف یادگیری:

آشنایی دانش آموزان با چگونگی وحدت میان آیت الله کاشانی و دکتر مصدق و تلاش های مردم ایران برای ملی شدن صنعت نفت و پیامدهای آن

منابع مطالعاتی پیشنهادی:

انقلاب اسلامی و ریشه های آن: عباسعلی عمید زنجانی، تهران، کتاب طوبی، ۱۳۷۶

چکیده نکات مهم درس

الف- زمینه های شکل گیری نهضت ملی شدن نفت ایران:

عدم تصویب قرار داد الحاقی در مجلس شانزدهم و آگاهی مردم از ماهیت استعماری قرار داد های قبلی زمینه ای شد برای ملی کردن صنعت نفت ایران **جبهه ی ملی** به رهبری دکتر مصدق در مجلس **مخالفت** با قرار داد الحاقی ((گس- گلشائیان)) را هدف خود قرار داد.

بازگشت **آیت الله کاشانی** به ایران و **نفوذ و محبوبیت** زیاد او در بین مردم و حمایت از دکتر مصدق ، باعث پیوستن نیروهای مذهبی به مبارزات ضد استعماری شد .

عدم تصویب قرار داد الحاقی در مجلس باعث **استعفا** دولت **منصور** و نخست وزیری **رزم آرا** شد

آیت الله کاشانی

دکتر مصدق

ب- دولت رزم آرا مانعی بر سر راه ملی شدن نفت ایران :

رزم آرا از حمایت انگلستان و آمریکا برخوردار بود. تشکیل دولت او باعث **اتحاد** نیروهای مذهبی و ملی شد .

آیت الله کاشانی و جبهه ی ملی دولت رزم آرا را **دولت شبه کودتا** نامیدند .

رزم آرا با مخالفت با ملی شدن صنعت نفت ایران، از **منافع انگلستان** حمایت کرد و ملی شدن صنعت نفت ایران را بزرگترین خیانت خواند .

مردم با تظاهرات گسترده در شهرها ، از **ملی شدن صنعت نفت حمایت** کردند .

رزم آرا مانع بزرگ بر سر راه ملی شدن صنعت نفت بود **کشته شدن رزم آرا** توسط خلیل طهماسبی از اعضای برجسته فداییان اسلام ، **فاجعه ای بزرگ برای انگلستان** بود و باعث شد کمیون نفت مجلس پیشنهاد ملی کردن صنعت نفت را مورد تصویب قرار دهد .

پ- تصویب ملی شدن صنعت نفت :

پس از ملی شدن صنعت نفت ایران در ۲۹ اسفند ۱۳۲۹ دولت انگلستان سعی داشت با انتصاب حسین علاء از اجرای قانون ملی شدن نفت جلوگیری کند .

حسین علاء از عاقدین **قرار داد ننگین** ۱۹۳۳ م / ۱۳۱۲ ش در زمان شاه بود .

اقدامات علاء برای الغای قانون ملی شدن صنعت نفت :

ایجاد حکومت نظامی در خوزستان و مناطق نفت خیز ، ولی در برابر اراده ی ملت شکست خورد و **استعفا کرد** .

ت- دکتر مصدق بر سریر قدرت :

دکتر محمد مصدق با **شرط تصویب طرح** اجرای قانون ملی شدن صنعت نفت ، **نخست وزیر** را در اردیبهشت ۱۳۳۰ پذیرفت .

براساس طرح ملی شدن صنعت نفت دولت باید اقدام به :

۱- خلع ید شرکت نفت ایران و انگلیس

۲-تنظیم اساسنامه شرکت ملی نفت

۳-فروش نفت به نرخ عادلانه به مشتریان

اقدامات دولت در این زمینه ها آغاز شد .

عکس العمل انگلستان در مقابل اقدامات دولت:

۱- شکایت از ایران به دیوان بین المللی لاهه

۲- تهدید ایران از طریق ورود رزم ناوهای خود

موضع گیری آیت الله کاشانی ، اعلام جهاد بود .

به دلیل اعمال نفوذ انگلیس اقدام دولت برای استخدام کارشناس در زمینه نفت از کشورهای دیگر به جایی نرسید .

کشتی ها از بارگیری نفت ایران خودداری می کردند .
در نهایت آخرین واحد پالایشگاه آبادان تعطیل شد .

سخنرانی دکتر مصدق در نشست شورای امنیت سازمان ملل متحد درباره ملی شدن صنعت نفت ایران

دکتر مصدق در پاسخ به شکایت انگلستان در شورای امنیت ، اسنادی از دخالت دولت انگلستان در امور داخلی ایران ارائه و در نهایت رای شورا به نفع ایران پایان یافت .

به دلیل قطع صادرات نفت و تحریم اقتصادی انگلیس ، دولت دچار مشکلات اقتصادی شد.